

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6 Vtrum homines credere debuissent Christo, non facienti visibilia
miracula.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

quæ sunt generum diuersorū. Omnes autem motus continui conueniunt in vno genere, inq̄tum sunt commensurabiles, & ideo possunt habere vnam mensuram communem: mensurantur. n. omnes simplicissimo modo sui generis, s. velocissimo motu primi cæli, vnde omnium motuum continuorum, potest esse vnum tempus commune, q̄ quidem tempus licet videatur esse secundū genus de numero discretorum, quia est numerus harum rerum continuarum, s. motuum, fit & ipsum continuum, sicut decem simpliciter dictum, est aliqd discretum: sed decem vna: panni, est aliquid cōtinuum. Discretorum autem & continuorum non potest esse vna mēsurā communis, cum sint diuersorum generum, inquantum sunt mensurabilia: & ideo necesse est si sint aliqui motus continui, q̄ tempus eorum aliud sit a motu quo mensuratur motus continui. Manifestum est autem, quod motus spiritaliū creaturarum, de quib. Aug. loquitur dicens creaturam spūalem moueri per tempus, & non per locum, non sunt motus continui, sed viciissitudines quædam discretæ. Dicit. n. q̄ per rēpus mouetur animus vel reminiscendo quod oblitus erat, vel discendo quod nesciebat, vel volendo qd volebat: vnde manifestum est, q̄ cum tempus non habeat continuitatem nisi ex motu, quod tale tēpus non habeat cōtinuum, & q̄ est aliud a tempore corporalium rerum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Aug. ex ipsa differentia motuum dat intelligere differētiā temporum.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ eo modo aliquid est vnum, quo est, & dī esse: quod enim dī esse s. m. speciem, est vnum specie, non autem vnum numero: vnde nō sequitur, si sint plures homines, quod non sit homo, & similiter non sequitur, si sint plura tempora, q̄ non sit tempus.

QVÆSTIO IIII.

DEI NDE quæsitū est de homine. Et primo quantum ad virtutes.

¶ Secundo, Quantum ad peccata.

¶ Tertio, Quantum ad poenas. Circa virtutes autem fuit quæsitum, & quantum ad res diuinas, & quantum ad res humanas. Quantū ad res diuinas, quæ sita sunt tria.

¶ Primo, Circa fidem, vtrum aliquis teneretur credere Christo uisibilia miracula non facientia.

¶ Secundo, Circa fidei sacramentum, vtrum parvuli Iudæorum sint baptizandi inuitis parentibus.

¶ Tertio, Circa decimas, quæ debentur ministris sacramentorum, vtrum aliquis propter consuetudinem possit excusari, ne decimas soluat.

ARTICVLVS VI.

Vtrum homines credere debuissent Christo non facienti uisibilia miracula.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod Christus non facienti uisibilia miracula homines credere non tenerentur. Quæcumque enim nō facit hoc ad quod teneretur, peccat: sed si hoīes non crederent Christo miracula non faciēti, non peccarent. Dicit. n. ipse Io. 15. Si opera nō fecissem in eis, quæ nullus alius fecit, peccatū non hērent, & loquitur de peccato infidelitatis, secundum Aug. ergo Christus si non fecisset miracula, homines crede-

re non tenerentur.

¶ Præter. Nullus potest mutare legem, nisi legislator, uel eo superior: sed Christus prædicabat quædam quæ uidebatur pertinere ad ueteris legis abolitionem, sicut quod cibi non coinquinarent hominē, & quod licet in sabbatho operari, si ergo non probasset se esse legislatorem, non fuisset ei credendū: sed hoc fieri non potuisset nisi per miracula, cum legislatorē multa miracula præcesserint, ergo Christo non est credendum nisi miracula fecisset.

SED CONTRA. Magis obligantur homines ad credendum primæ ueritati, quam ad credendum uisibilibus signis: sed licet Christus miracula non fecisset, ipse tamen uerus Deus existens, prima ueritas erat, ergo etiam si miracula non fecisset, adhuc erat ei credendum.

¶ Præter. Gratia unionis est maior quam gratia gratum faciens per adoptionem: sed miracula nō sufficienter probant gratiam gratum facientem, quia ut habetur Mat. 7. his qui Christo in iudicio dicēt, Domine in nomine tuo uirtutes multas fecimus, respondebitur, Non noui uos. ergo multo minus miracula sufficienter ad probandum gratiam unionis. Si ergo sine miraculis Christo homines credere non tenerentur, neque etiā miraculis factis tenebantur credere dicenti se esse Deum, quod patet esse falsum.

RESPON. Dicendum, q̄ nullus tenetur ad hoc quod est supra uires suas, nisi per hunc modū quo fit sibi possibile: credere autem est super potentia hominis naturalem, unde ex dono Dei prouenit, sedm̄ illud Apostoli ad Eph. 2. gratia saluati estis per fidem, & hoc non ex uobis, Dei enim donum est. & ad Philipenses 1. dicit. Vobis datum est non solum ut in ipsum credatis, sed ut pro ipso patiamini. Homo ergo tenetur credere secundum hoc, q̄ adiuuatur a Deo aliquis ad credendum. Adiuuatur a Deo aliquis ad credendum tripliciter. Primo quidem per interiorē uocationem, de qua dicitur Ioannis 6. Omnis qui audit a patre & didicit, uenit ad me. & ad Roma. 8. Quos prædestinauit, hos & uocauit. Secundo per doctrinam, & predicationē exteriorē, secundum illud Apostoli ad Rom. 10. Fides ex auditu, auditus autem per uerbum Christi. Tertio per exteriora miracula, unde dicitur 1. Corinth. 14. quod signa data sunt infidelibus, ut scilicet per ea prouocantur ad fidem. Si autem Christus uisibilia miracula non fecisset, adhuc remanebant alii modi attrahendi ad fidem, quibus homines acquiescere tenerentur. Tenebantur enim homines credere actori legis & prophetarum. Tenebantur etiam interiori uocationi non resistere, sicut Isaias de se dicit. Dominus Deus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico, retrorsum nō abii, Isai. 50. sicut de quibusdā dicitur Act. 7. Vos semper Spiritui sancto resististis.

AD PRIMVM ergo dicendum, q̄ in ter illa opera quæ Christus in hominibus fecit, annumerari etiam debet uocatio interior, quæ quosdam attraxit, sicut Grego. dicit in quadam Homelia, quod Christus per misericordiam Magdalenam traxit interior, qui etiam per clementiam suscepit foris. Annumerari etiam debet eius doctrina, cum etiā ipse dicat. Si non uenissem, & locutus eis non fuisset, peccatum non haberent.

AD SECVNDVM dicendum, q̄ Christus poterat se ostendere esse legislatorem non solum faciēdo uisibilia miracula, sed etiam per auctoritatem scripturæ, & per interiorē instinctum.

AD TERTIUM dicendum, q̄ interior infinis, quo Christus poterat se manifestare sine miraculis exterioribus, pertinet ad virtutē primæ unitatis, quæ interiori hominem illuminat & docet.

AD QUARTUM dicendum, q̄ miracula uisibilia sunt virtute diuina ad cōfirmationem virtutis fidei: unde dicitur Marci ultimo de Apostolis, q̄ prædicauerunt ubique, Domino cooperante, & sermone confirmante sequentibus signis. Non autem sunt miracula semper ad demonstrandum gratiā eius, per quem miracula fiunt. & ideo potest cōtingere q̄ aliquis gratiam gratum facientem non habens, miracula faciat: sed hoc contingere non potest, quod aliquis falsam doctrinam annuntians, uera miracula faciat, quæ nisi uirtute diuina fieri non possunt. Sic enim Deus esset falsitatis testis, qd̄ est impossibile. Cum ergo Christus se filium Dei diceret, & æqualem Deo, hanc eius doctrinam cōprobabant miracula quæ faciebat, cē Deus. Petrus autem licet eadem, uel maiora miracula faceret, non probabatur esse Deus, sed per ea cōprobabatur, q̄ Christus esset Deus: quia Petrus non predicabat seipsum, sed Iesum Christum esse Deum.

ARTICVLVS VII.

Utrum pueri Iudeorum sint baptizandi inuitis parentibus.

Ar. 29. 22. q. 19. art. 2. & 3. q. 5. 68. art. 10. o. & art. 49.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod pueri Iudeorum sint baptizandi inuitis parentibus. Maius enim est uinculum matrimoniale, quam ius paternæ potestatis, quia paternæ potestas potest per hominem solui, cum filius familiam emancipatur: uinculum autem matrimoniale non potest solui per hominem, secundum illud Matth. 19. Quos Deus coniunxit, homo non separet: sed propter infidelitatem soluitur uinculum matrimoniale. dicit enim Apostolus 1. ad Cor. 7. quod si infidelis discedit, discedat: non enim seruituti est subiectus frater aut foror in huiusmodi. & canon dicit q̄ si coniunx infidelis non uult cohabitare sine contumelia creatoris, quod alter coniugum non debet ei cohabitare. ergo multo magis propter infidelitatem tollitur ius paternæ potestatis: sic ergo infideles Iudæi non habent ius paternæ potestatis in suos filios. possunt ergo eorum filii baptizari eis inuitis.

Præ. Magis debet homini subueniri contra periculum mortis æternæ, quam contra periculum mortis temporalis: sed si aliquis uideret hominē in periculo mortis temporalis, & ei non ferret auxilium, peccaret. cum ergo pueri Iudeorū, & aliorum infidelium sint in periculo mortis æternæ si parentibus relinquantur, qui eos in sua fidelitate informant, uidetur quod sint eis auferendi, & baptizandi, & in fide instruendi.

Præ. Filii seruorum sunt serui, & in potestate dominorum: sed Iudæi sunt serui regum & principum, ergo & filii eorum. reges ergo & principes habent potestatem de filiis Iudeorum facere quod uoluerint. nulla ergo esset iniuria, si baptizarentur inuitis parentibus.

Præ. Quilibet homo magis est Dei, a quo habet animam, quā patris carnalis, a quo habet corpus: non est ergo iniustum, si pueri Iudeorum carnalibus parentibus auferatur, & Deo per baptismum consecrentur.

Præ. Baptismus est efficacior ad salutē, quā predicatio, quia per baptismum statim tollitur peccati macula & reatus peccati, & aperitur ianua celi: sed si periculum sequatur ex defectu prædicationis, imputatur

ei qui non predicauit, ut habetur Eze. 3. & 33. de eo qui uidet gladium uenientem, & nō inuenerit uerba. ergo multo magis si pueri Iudeorum damnentur pro defectu baptismi, imputatur ad peccatum eis, qui potuerunt baptizare, & non baptizauerunt.

SED CONTRA. Nemini faciendi est iniuria. Fieret autem Iudæis iniuria, si eorum filii baptizarentur eis inuitis, quia amitteret ius paternæ potestatis in filios iam fideles. ergo eis inuitis nō sunt baptizandi.

RESPON. Dicendum, q̄ maximam auctoritatem habet ecclesiæ consuetudo, quæ semper est in omnibus emulanda, quia & ipsa doctrina catholicorum doctorum ab ecclesiæ auctoritate habentur de magis est standum consuetudini ecclesiæ, quā uel auctoritati Au. uel Hier. uel cuiuscumq̄ doctoris. Hoc autem ecclesiæ usus numquam habuit, q̄ Iudeorum filii inuitis parentibus baptizarentur, quamuis fuerint retroactis temporibus multi catholici principes potentissimi, ut Constantinus, Theodosius, & alii plures, quibus familiares fuerunt sanctissimi Episcopi, ut Siluester Constantino, & Ambrosius Theodosio, quæ nullo modo præsumissent ab eis inpetrare, si hoc esset consensum rationi: & ideo periculosum uideatur hanc assertionem de nouo inducere, ut præter consuetudinem in ecclesiā hætenus obseruatam Iudeorum filii inuitis parentibus baptizentur. Et huius ratio est duplex, una quidem propter periculum fidei. Si enim pueri nondum usum rationis habentes baptismum suscipiant, post modum cum ad perfectam etate perueniant, de facili possent a parentibus induci, ut relinquerent quod ignorantes susceperant, quod uerteretur in fidei detrimentum. Alia uero ratio est, quia repugnat iustitiæ naturali. Filius enim naturaliter est aliquis patris, & primo quidem a patre non distinguitur secundum corpus, quādiu in matris utero cōtinetur. Postmodum uero postquam ex utero egreditur, antequam usum liberi arbitrii habeat, cōtinetur sub parentum cura, sicut sub quodam spiritali utero. Quādiu enim uisum rationis non habet puer, non differt quantum ad ea quæ agit ab animali irrationali. Unde sicut bestia uel equus iure gentium, uel ciuili est possessio, ut utatur eo cum uoluerit, sicut proprio instrumento: ita de iure naturali est, quod filius antequam habeat usum rationis, sit sub cura patris: unde contra iustitiam naturalem esset, si puer antequam habeat usum liberi arbitrii, a cura parentum subtraheretur, uel de eo aliquid ordinaretur inuitis parentibus.

Postquam autem incipit habere usum liberi arbitrii, iam incipit esse suus, & potest quantum ad ea que sunt iuris diuini, uel naturalis sibi ipsi pronuntiare, & tunc est inducendus ad fidem non coactione sed per suasionem, & potest etiam inuitis parentibus sentire fidei & baptizari, non autem antequam habeat usum rationis. Unde de pueris antiquorum patrum dicitur, q̄ saluabantur in fide parentum, per quod dicitur intelligi, q̄ ad parentes pertinet providere filiis de sua salute, præcipue antequam habeant usum rationis.

AD PRIMUM ergo dicendum, q̄ in uinculo matrimoniali uterque coniugum habet usum liberi arbitrii, & uterque potest inuito altero fidei a se sentire: sed hoc non habet locum in puero antequam habeat usum rationis, sed postquam habet usum rationis, tunc tenet similitudo, si conuerti uoluerit.

AD II. dicendum, quod a temporali non est aliquid eripiendus cōtra ordinem iuris ciuilis, puta, si aliquis a suo iudice cōdēnetur ad mortē, nullus dicit eum uolenter eripere, unde nec aliquis debet